

5. Rasmus Willig: Drop fitness og Facebook og kæmp for klodens fremtid

Teksten er fra Politiken den 26. april 2016.

Rasmus Willig (f. 1973), sociolog.



Tegning: Jørn Villumsen.

Europa og store dele af verden oplever i disse år tre store folkevandringer. Den første er folkevandringen ind i de sociale medier, den anden ind i fitnesscentrene, og den tredje er flygtningestrømmen.

Hver især kan de ses som et delelement i den antropocæne æra¹ – en ny geologisk epoke, der kendetegnes ved, at klodens fremtid ikke længere er afhængig af enkelte nationalstater, men af alles forsøg på globalt at tøjle klimakrisen.

Vi er alle blevet forbundne, helt uadskillelige. Mennesket skaber naturen, vi er blevet herrer over den og dermed over vores egen fremtid. For det er ikke naturen, der ødelægger os, men omvendt.

10 Det er meget simpelt: Hvis ikke vi alle sammen tager et fælles ansvar, er kloden færdig som popsanger. Heri består den antropocæne æras definition og udfordring: Klimaforandringerne er menneskeskabte. Men hvad har det at gøre med tre folkevandringer?

¹ *antropocæne æra*: betegnelse for det tidsrum i jordens historie, hvor mennesket har været den faktor, der har haft størst indflydelse på klodens udvikling.

Hvad der ikke er så mange, der diskuterer i forbindelse med krigen i Syrien, er de forudgående år med tørke, der var den underliggende årsag til de første uroligheder. For ingen diktatorer kan holde deres befolkninger i ave, når de ikke kan brødføde dem. De enorme folkevandringer, vi er vidner til nu, er kun begyndelsen på klimakrisens menneskeflugt. Det vil blive meget værre, for vandet vil snart slippe op i flere regioner af verden, og de stigende varmegrader vil tørre afgrøderne ud i et tempo, vi ikke har set tidligere.

På samme tid forsvinder store dele af den voksne befolkning og næsten alle børn ind i de sociale medier. Det er ikke fordi der her er skygge at finde for solen eller det mere ustadige vejr, men den utilsigtede konsekvens er en erfaring, der går hånd i hånd med klimaforandringerne og kan ses som en forberedelse til det, som er ved at ske. De sociale medier er den parallelle verden, hvor vi forlader den gamle verden offline og bevæger os ind i en onlinetilværelse.

Det er også den verden, hvor vi stadigvæk kan være forbundet, når vi ikke længere kan være udenfor i samme grad som tidligere. Underligt, at vi sidder og liker hinandens opdateringer, når vi i stedet skulle like de nyankomne flygtninge, de nye antropocæne borgere, som vi kan takke os selv for, i takt med at vores vestlige livsstil tvinger klodens temperaturer højere og højere op.

Folkevandringen ind i fitnesscentre har længe været i gang og er den største for Danmarks vedkommende, siden kvinderne kom på arbejdsmarkedet. Væk fra de antropocæne problemer og i stedet spejle sig i egne eller andres muskler. En tur på spinningcyklen eller en gang pilates. Når man har vendt verden ryggen, er skriften på væggen i fitnesscentre nemmere at få øje på:

Det gælder om at blive mere hærdet, galvanisere selvet, så det kan modstå mere, når klima og miljø og ikke mindst vores civilisation bliver mere usikker og utilregnelig. Red dig selv, ikke verden.

Det er ingen tilfældighed, at ideerne om resiliens² falder sammen med den intensiverede træning i fitnesscentre. Nogle få opslag i resilienslitteraturen og man kan spore begrebet tilbage til forskning i børn, der har fået tæsk, og natur, der har klaret sig på trods af forurening. Det er nu denne indsigt, der skal udvikles, i håbet om at vi hver især kan klare os i den nye antropocæne æra.

Her vil konkurrencen intensiveres, først på arbejdsmarkedet, senere om de sidste ressourcer, og hvis alt går som spået, en sidste kamp om overlevelse, for der vil ikke være plads til alle, når *the shit and the climate changes hit the fan*³.

De tre folkevandringer er starten på den sørgelige kulturanalyse, som sociologerne har overset; den analyse, hvor starten på hadet til flygtninge faldt sammen med naturens forfald, og hvor det gik op for resten af verdens befolkning, at man både kan få slanketips på YouTube og på Facebook se en kendis, der lægger sig på knæ og fortæller os, at vores dage snart er talte på Jorden, hvis vi ikke får fingeren ud og gør noget ved klima-, miljø- og biodiversitetskriserne.

Hvis sociologerne blot for lang tid siden havde taget deres feltarbejde mere alvorligt, kunne de sikkert have observeret civilbefolkningen, nu i fitnessstrikt,

² *resiliens*: modstandsdygtighed.

³ *the shit and the climate changes hit the fan*: udvidelse af det engelske udtryk 'when the shit hits the fan'; bruges om situationer, hvor tingene meget hurtigt går meget galt.

æde sig igennem den ene proteinbar efter den anden i håbet om at nå i mål med en mere hårdfør identitet.

Havde vi bare bedt de indfødte trikoter om at svare på nogle få åbne spørgsmål, kunne vi sikkert i tide have stillet en diagnose og manet deres bange anelser i jorden, måske oven i købet have løst den antropocæne epokes største udfordringer sammen.

Hvad tror I, der ville ske, hvis vi omsatte de mange træningstimer og de mange timer med sociale medier til en kamp om at sikre vores børns fremtid i den nye tidsalder? I lyset af de overbookede holdstørrelser skulle chancen for succes være inden for overkommelig rækkevidde.